

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları ile Psikolojik İyi Oluş ve Çocuklar için Kullandıkları Mutluluk Artırıcı Stratejilerin İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin LİMAN*

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Niğde / Türkiye, belgin.liman@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4965-2379

Öğr. Gör. Sümeyra Arzu ORAL-PAKSOY

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek
Yüksekokulu, Niğde / Türkiye, arzuoral04@gmail.com, ORCID: 0000-0001-2345-6789

Öz

Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin mizahi tarzları, psikolojik iyi oluş ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı strateji kullanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ilişkisel tarama deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, İBBS’de belirlenmiş 12 bölgede bulunan erken çocukluk eğitim kurumlarında çalışan 214 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında, “Kişisel Bilgi Formu”, “Mizah Tarzları Ölçeği”, “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” ile “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuklar İçin Kullandıkları Mutluluk Artırıcı Stratejiler Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada non parametrik testlerden Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H Testi ve basit korelasyon analizi kullanılmıştır. Etki büyüklüklerinin hesaplanmasında eta kare (η^2) formülü uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin katılımcı mizah tarzı alt boyutunda mezuniyet durumuna, okulun yerleşim yerine ve mesleği seçme durumuna göre, katılımcı ve kendini yıkıcı mizah tarzı alt boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür.

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 505 453 75 34 | Araştırma Makalesi

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 06.04.2022, Kabul: 28.07.2023, Erken Görünüm: Ekim, 2023, Basım: Aralık, 2024

Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanları arasında okul yerleşim yerine göre, mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanları arasında ise mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin kendini geliştirici ve saldırgan mizah tarzları psikolojik iyi oluşun, katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzı isemutluluk artırıcı strateji kullanımının anlamlı bir yordayıcısıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim; Okul öncesi öğretmeni; Mizah tarzı; Psikolojik iyi oluş; Mutluluk.

An Examination of the Relationship between Pre-school Teachers' Humor Styles and Their Psychological Well-Being and the Happiness-Enhancing Strategies They Use for Children

Abstract

In the study, it was aimed to examine the relationship between the humorous styles of preschool teachers, psychological well-being and the level of using happiness-increasing strategies for children. To this end, the study used a correlational survey design. The study group of the research consists of 214 preschool teachers working in early childhood education institutions in 12 regions determined in SCRU. "Personal Information Form", "Humor Styles Scale", "Psychological Well-Being Scale" and "Happiness Enhancing Strategies Scale Used by Preschool Teachers for Children" were used to collect data. Non-parametric tests, Mann-Whitney U (MWU), Kruskal-Wallis H (KWH) test and simple correlation analysis were used in the study. The eta square (η^2) formula was used to calculate the effect sizes. The study results revealed that there was a significant difference in the participatory humor style sub-dimension according to teachers' graduation status, the location of the school and how the teachers chose their profession, and a significant difference in the participant and self-defeating humor style sub-dimension according to sex. It was also determined that there was a significant difference between teachers' psychological well-being scores according to the location of the school, and between teachers' scores of happiness-enhancing strategies they use for children according to teachers' graduation status. In addition, teachers' self-enhancing and aggressive humor styles were a significant predictor of psychological well-being, while participatory and self-enhancing humor styles were a significant predictor of happiness-enhancing strategies teachers use for children.

Keywords: Pre-school education; Pre-school teacher; Humor style; Psychological well-being; Happiness.

Extended Summary

Purpose

The feeling of happiness should be high and strong in children in early childhood for them to develop a sense of hope and a positive outlook on life (Demiriz and Ulutaş, 2016). Increase in happiness will enable children to be adaptable their communication with their environment and develop a more positive outlook on life. Thus, teachers have an important place in terms of children's happiness levels (Eryılmaz, 2016). Strategies, methods and approaches used by early childhood educators in the learning process have the potential to directly affect children's social emotional development, happiness levels and perceptions towards school. The use of humor as a tool in education will both enable teachers to perceive themselves positively, and increase children's interest and attention span, making learning enjoyable. It is believed that learning will be more permanent in this way. For this reason, the present study aimed to examine the relationship between pre-school teachers' humor styles and their psychological well-being and the happiness-enhancing strategies they use for children according to the Turkish Statistical Territorial Classification.

Method

To this end, the study used a correlational survey design. The study group of the research consists of 214 pre-school teachers working in early childhood education institutions in 12 regions determined in SCRU. Non-parametric tests, Mann-Whitney U (MWU), Kruskal-Wallis H (KWH) test and simple correlation analysis were used in the study.

Results

The study results revealed that there was a significant difference in the participatory humor style sub-dimension according to teachers' graduation status, the location of the school and how the teachers chose their profession, and a significant difference in the participant and self-defeating humor style sub-dimension according to sex. It was also determined that there was a significant difference between teachers' psychological well-being scores according to the location of the school and between teachers' scores of happiness-enhancing strategies they use for children according to teachers' graduation status. In addition, teachers' self-enhancing and aggressive humor styles were

a significant predictor of psychological well-being, while participatory and self-enhancing humor styles were a significant predictor of happiness-enhancing strategies teachers use for children.

Discussion and Conclusion

The study put forth that female teachers used participatory humor style more than male teachers. This finding shows parallelism with the results of many studies on the subject (İlhan, 2005; İnal-Kızıltepe, Can-Yaşar, Uyanık and Kaya, 2012; Saltuk, 2006; Sarı and Aslan, 2005; Soyaldin, 2007). Also, the use of participatory humor style was found to be statistically significant in favor of teachers with graduate degrees. Considering that graduate education is an important factor in increasing personal success and self-realization, teachers' positive perceptions show that they preferred to use participatory and self-enhancing humor, which are both regarded as positive humor approaches (Traş, Arslan and Mentiş-Taş, 2011; Overholser, 1992). It was also determined that teachers' humor style and psychological well-being scores mean scores were higher in teachers who worked in elementary schools and city centers. According to the Turkish Statistical Institute, in Turkey, individuals living in cities and districts are more advantageous in terms of education, culture, entertainment, industry, health and tourism than those living in villages. The study finding was associated with the fact that the majority of the teachers participating in the study were from the mentioned regions and that the individuals in the city center were faced with more stimuli. In addition, there was no significant difference between the teachers' humor style sub-dimension scores and their psychological well-being and the use of happiness enhancing strategies scores according to marital status. In the study, teachers' participatory humor levels differed significantly according to the variables of family's desire and how the teacher chose the profession. Regarding this, the literature shows that individuals between the ages of 15-25 (Yanikkerem, Altıparmak and Karadeniz, 2004) may tend to choose a profession with the influence of their families. Furthermore, in the study, there was a positive relationship between preschool teachers' psychological well-being and their use of happiness-enhancing strategies and their participatory and self-enhancing humor styles, whereas, there was a negative significant relationship between aggressive humor style. This finding is similar to the study of Martin et al. (2003), which determined that self-enhancing humor style was negatively associated with depression and anxiety, and to the studies of Kazarian and Martin (2004) and Yerlikaya (2003), which determined the relationship between

self-enhancing humor and psychological health.

Giriş

Çocukların hayatlarındaki ilk eğitim deneyimleri okul öncesi eğitimidir. Okul öncesinin en önemli unsuru ise öğretmendir (Barnett, 2003). Öğrenme sürecinde önemli bir yere sahip öğretmenin öğrencileri ile kurduğu ilişki tarzı, tutum ve davranışları, onların kişilik gelişimleri, akademik başarıları ve diğer pek çok özellikleri ile ilişkili kabul edilmektedir (Brekelmans, Wubbels ve Den Brok, 2002; Jeder, 2015; Spilt ve Thijs, 2011; Topçu, 2016). Öğretmenlerin kişisel özellikleri ve niteliklerine ilişkin alanyazın incelendiğinde, okul öncesi öğretmenin mizahi yeteneği istenilen en önemli kişisel özellik olarak kabul edilmektedir (Dağlıoğlu, 2012; Kandır, Özbey ve İnal, 2010). Öğretmenin mizahi yeteneğinin, çocukların gelişimlerini ve ihtiyaçlarını destekleyici etkisine vurgu yapılmakta (Wanzer, 2002), eğitim ortamında mizahın kullanılmasının öğrenme sürecinde önemli role sahip olduğu belirtilmektedir (Avşar, 2008; Küçükbayındır, 2003; Martin ve ark., 2003; Roেকেleın, 2002; Wanzer, 2002). Shatz ve LoSchiavo (2006) ve Tomkovick (2004) mizahın sınıf ortamındaki problem durumlarla baş etmede kullanılan etkili bir araç olduğunu; Martin ve arkadaşları (2003) kişilerarası iletişim bazında, sınıf yönetimi ve sınıfta oluşabilecek problemlerin çözümünde; yine Abel (2002), Bergen (2003), Lefcourt (2003) ve Lehman ve arkadaşları (2001) mizahın çocuklarla etkili iletişim kurmada ve stresle başa çıkmada önemli bir etken olduğuna işaret etmektedir. Mizah kişiye mutluluk verme ve ortamı rahatlatma özelliğine de sahiptir (Steele, 1998). Loizou ve Recchia (2019) mizahı sosyal göstergelerden gülümsemeyi ya da kahkahayı başlatan, üretilen veya takdir edilen bir tecrübe olarak ifade etmektedir. Ancak mizah iletişim ortamlarında olumsuz bir şekilde de kullanılabilir (Kuiper ve Martin, 1998; Hampes, 2006; Martin, 2007; Yerlikaya, 2009). Kişilerin günlük mizah kullanımlarında dört farklı mizah tarzı olduğu ifade edilmektedir. Bu sınıflama mizahın kullanımındaki bireysel farklılıkları da içermektedir. Mizah tarzlarından saldırgan ile kendini yıkıcı mizahi tarzlar psikolojik olarak iyi olma bakımından sağlıklı ve olumsuz olarak; katılımcı ile kendini geliştirici mizahi tarzlar ise psikolojik olarak iyi olma durumu açısından sağlıklı ve olumlu olarak kabul edilmektedir (Kazarian ve Martin, 2004; Martin ve ark., 2003; Yerlikaya, 2009). Olumlu mizahi yönü güçlü olan kişilerin kendini kabul düzeyi, öz güven ve stresle baş etme becerisinin daha fazla olacağına işaret edilmektedir (Tüm-kaya, 2006). Nitekim Aslan, Alparslan, Evlice, Aslan ve Cenkseven (1999) mizahın hayat içerisinde karşılaşılan sorunlarla baş etme mekanizmalarından

biri olduğuna, mizahın kişileri hayatın somut gerçeklerinden korurken bir yandan da uyumunu kolaylaştırdığına dikkat çekmektedir. Bu yönüyle sağlıklı ve olumlu olarak nitelendirilen mizahi tarzların öğretmenler tarafından kullanılması kendilerini olumlu algılamalarını, çevreleriyle güvenli ilişkiler kurmalarını, hayati amaçları doğrultusunda çevrelerini şekillendirmelerini kolaylaştıracaktır. Bu gelişimsel çaba içerisinde bireyin hayatına ilişkin olumlu duygu ve düşünceleri barındırması, hedefler doğrultusunda ilerlemesi, olumlu ilişkiler kurabilmesi bireylerin psikolojik olarak iyi olma durumunu da önemli derecede etkileyecektir (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002; Myers ve Diener, 1995). Psikolojik iyi oluş kişilerin kendilik algısını, ruh sağlığını ve çevresel ilişkilerini etkileyen bir kavram olarak ifade edilmektedir (Yapıcı, 2018). Bireylerdeki psikolojik iyi oluş düzeyinin depresyonla negatif ilişkili, yaşam doyumu ve mutlulukla pozitif ilişkili bir korelasyon oluşturduğu vurgulanmaktadır (Ryff ve Keyes, 1995).

Mutluluk birey hayatın en genel amaçları arasında yer almaktadır (Begum, Jabeen ve Awan, 2014; Cohen, 2002). Hayattan alınan doyuma pozitif duyguların fazla olması mutluluk olarak tanımlanmaktadır (Diener, 1984). Mutlu kişilerin hayatı değerlendirmesi ve olaylar karşısındaki tepkileri Lyubomirsky (2007) az mutlu olan kişilere göre daha olumlu olmaktadır. Erken çocukluk yıllarında çocuklardaki ümit duygusunun ve hayata olumlu bakışın gelişmesi için mutluluk duygusunun yüksek ve güçlü olması gerektiği ifade edilmektedir (Demiriz ve Ulutaş, 2016). Mutluluğun atırılması, çocukların çevreleriyle iletişimlerinde uyumlu olmalarını ve hayata daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerini sağlayacaktır. Dolayısıyla öğretmenler çocukların mutluluk düzeyleri bağlamında önemli bir yere sahiptir (Eryılmaz, 2016). Eryılmaz (2014) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin çocuklardaki mutluluk ve akademik başarı düzeyine %25'lik bir etki yarattıklarına dikkati çekmektedir. Erken çocukluk eğitimcisinin öğrenim sürecinde kullandığı stratejiler, yöntem ve yaklaşımlar, çocukların sosyal duygusal gelişimlerini, mutluluk düzeylerini ve okula karşı algılarını doğrudan etkileme potansiyeline sahiptir. Çocuklarla deneyimlenen çalışmalarda eğitim ortamındaki eğlenceli uygulamaların mutluluk artırıcı etkisi ortaya koyulmaktadır. Karabay ve Aydın (2017), farklı geçmiş yaşantılara sahip çocuklarla yaptığı çalışmada çocukları en mutluluk eden eylemlerin, eğlenceli etkinlikler olduğunu tespit etmiştir. Chaplin (2009) ve Ünüvar, Çalışandemir, Tagay ve Amini (2015) farklı kültürdeki okul öncesi çocukların mutluluk algısını incelemiş ve Türk çocukların mutluluğa dair çoğunlukla eğlence ve oyuna ilişkin cevaplar verdiklerini saptamışlardır.

Mizah, öğretmeni ve çocukları motive eden eylemlerden biridir. Nitekim Kohn (1999), eğitim ortamında kullanılan mizahi yöntemlerin öğrenme süreçlerini olumlu etkileyeceğine, mutlu bir öğrenme ortamı oluşturarak çocukların öğrenme ilgisinin artacağına ve bu durumun başarıyı doğrudan etkileyeceğine işaret etmektedir.

Tüm bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda eğitimde mizahın bir araç olarak kullanılması hem öğretmenin kendisini olumlu algılamasını sağlayacak, hem de çocukların ilgisini ve dikkat süresini arttırarak öğrenmeleri zevkli hale getirecektir. Böylece öğrenilenlerin daha kalıcı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çalışmada Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre okul öncesi öğretmenlerin mizahi tarzları, psikolojik iyi oluş ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı strateji kullanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

Okul öncesi öğretmenlerinin;

1. Mizah tarzları, psikolojik iyi oluş düzeyi ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı strateji kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Mizah tarzları ile psikolojik iyi oluş ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı strateji kullanımı cinsiyet, mezuniyet durumu, okulun bulunduğu yerleşim yeri, medeni durum ve mesleği sevmeye durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelindedir. Tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınabilecek bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde verilerin toplanmasını amaçlayan araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı illerinde resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan ve tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 214 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, Türkiye İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasında (İBBS) belirlenmiş 12 bölgede bulunan okul öncesi kurumlarda çalışan ve araştırmaya katılan okul öncesi öğretmeni sayısıdır. İBBS'ye göre

Türkiye, (12 bölge) Düzey 1, (26 bölge) Düzey 2 ve (81 bölge) Düzey 3 olacak şekilde belirlenmiştir (Taş, 2006). İBBS’de sınıflandırılmış her bölge alt evren olarak alınmıştır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları bölgelere göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %7’si İstanbul (n=14), %18’i Batı Marmara (n=38), %4’ü Ege (n=9), %9’u Doğu Marmara (n=8), %5’i Batı Anadolu (n=10), %11’i Akdeniz (n=24), %57’si Orta Anadolu (n=79), %1’i Batı Karadeniz (n=3), %1’i Doğu Karadeniz (n=2), %1’i Kuzeydoğu Anadolu (n=1), %1’i Ortadoğu Anadolu (n=2), %9’unun ise Güneydoğu Anadolu (n=20) bölgesinde görev yaptığı belirlenmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin 200’ünün kadın, 14’ünün erkek olduğu; %19’unun 19-26 yaş aralığında, %42’sinin 27-35 yaş aralığında, %20’sinin 36-41 yaş aralığında, %17’sinin 41 ve üstü olduğu; %45’inin 1-9 yıl, %47’sinin 10-20 yıl, %6’sının 21 yıl ve üstü çalıştığı görülmektedir. Katılımcıların öğrenim durumuna bakıldığında %7’sinin yüksek lisans, %79’unun lisans, %12’sinin ise ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Çalışma grubundaki katılımcı öğretmenlerin %81’inin MEB’e bağlı resmi, %7’sinin MEB’e bağlı özel, %11’inin diğer kurumlarda görev yaptıkları ve %10’unun 1-10 çocuk, %65’inin 11-20 çocuk, %23’ünün 21 ve üzeri çocuk ile çalıştığı belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu”, “Mizah Tarzları Ölçeği”, “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği” ve “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuklar İçin Kullandıkları Mutluluk Artırıcı Stratejiler Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Form, okul öncesi öğretmenlerin bulunduğu il, cinsiyet, yaş, medeni durumu, mezuniyet durumu, kıdemi, çalıştığı kurum türü, okulun bulunduğu yerleşim yeri, sınıf mevcudu, mesleği seçme durumu ile ilgili özelliklerini belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Mizah Tarzları Ölçeği (Humor Styles Questionnaire)

Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Yerlikaya (2003) tarafından yapılmıştır. Ölçekte ikisi olumlu, ikisi olumsuz olmak üzere farklı mizah tarzlarını ölçmeyi amaçlayan, dört alt boyut yer almaktadır. Alt boyutlar; “Katılımcı”, “Kendini geliştirici”, “Saldırgan” ve “Kendini yıkıcı” mizah olarak belirlenmiştir. Ölçek “Kesinlikle Katılmıyorum”dan “Tamamıyla Katılıyorum”a

doğru değişen 7'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin alt boyutlarının her birinde 8 madde bulunmaktadır. Mizah Tarzları Ölçeği'nde on bir madde ters puanlanmaktadır. Alt ölçeklerden alınan puanların yüksekliği, ilgili mizah tarzının kullanım sıklığını göstermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasında her bir alt boyuta ilişkin elde edilen cronbach alfa iç tutarlık katsayıları, "Katılımcı mizah" için .74, "Kendini geliştirici mizah" için .78, "Saldırgan mizah" için .69 ve "Kendini yıkıcı mizah" için ise .67 olarak belirlenmiştir (Yerlikaya, 2003). Yapılan bu çalışmada cronbach alfa iç tutarlık katsayıları sırasıyla "Katılımcı mizah" .71, "Kendini geliştirici mizah" .82, "Saldırgan mizah" .61 ve "Kendini yıkıcı mizah" .69 olarak bulunmuştur.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Ölçek Diener ve arkadaşları (2009-2010) tarafından psikolojik iyi olma durumunu ölçmek için geliştirilmiştir. Ayrıca çalışma diğer iyi oluş ölçeklerini de tamamlayıcı bir nitelik barındırmaktadır. Ölçeğin uyarlama çalışması Telef (2013) tarafından yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda açıklanan toplam varyans %42'dir. Maddelerin faktör yüklerinin .54 ile .76 arasında olduğu belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin cronbach alfa değeri .96 olarak bulunmuştur.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuklar İçin Kullandıkları Mutluluk Artırıcı Stratejiler Ölçeği

Ölçek, Bakkaloğlu, Eryılmaz ve Sapsağlam (2019) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte "Çocuklarla pozitif ilişki kurmak", "Çocukların isteklerini doyurmak" ve "çocuklarla oyun oynamak" olmak üzere üç alt boyut yer almaktadır ve ölçek toplamda 12 maddeden oluşmaktadır. Cronbach alfa değerleri, "Çocuklarla Pozitif İlişki Kurmak" alt boyutunda .92, "Çocukların İsteklerini Doyurmak" alt boyutunda .91 ve "Çocuklarla Oyun Oynamak" boyutunda .80 olarak belirlenmiş ve ölçeğin tamamı için ise .93 olarak bulunmuştur. Ölçek geliştirme çalışmalarında Cronbach alfa sonuçlarının 0.70 ve üstü olması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada, ölçeğin tamamı için cronbach alfa değeri .89 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri 9 Aralık 2021-21 Ocak 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. İlk aşamada veri toplama araçları Google forms üzerinden hazırlanmıştır. Üç öğretmenle deneme çalışması yapılarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Verilerin toplanmasına yakın çevrede bulunan ve kolay erişilebilen öğretmenlerden başlanmış, onlardan referans alındıktan sonra kartopu

yöntemi kullanılarak diğer öğretmenlere sosyal medya hesapları ve mail aracılığı ile ulaşılmıştır. Öğretmenler çalışmaya gönüllülük esasına göre katılmış, katılımcılara verilerin bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağı formda belirtilmiştir. Çalışma kapsamında 220 okul öncesi öğretmenine ulaşılmış ve altı katılımcı öğretmen tarafından eksik doldurulan formlar değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca verilerin toplanması işleminin öncesinde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğü'nden 22.11.2021 tarihli etik kurulu onayı alınmıştır.

Veriler, SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde anlamlılık düzeyi (p) 0.05 kabul edilmiştir. Değişkenlere ait bazı alt gruplarda öğretmen sayısının az olmasından dolayı parametrik olmayan yöntemlerden Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Değişkenlerin öğretmenlerin puanları üzerinde ne kadar etkili olduğunu belirlemek için ise eta-kare (η^2) değeri hesaplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin mizah tarzları (alt boyutları) ile psikolojik iyi oluş düzeyi ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı strateji kullanım düzeyleri arasındaki ilişki basit doğrusal korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde ilk olarak değişkenlere ilişkin betimsel istatistiklere, sonrasında ise değişkenlere ilişkin Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Elde edilen bulgular, tablolar halinde sunulmuştur. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Betimsel İstatistikler

	\bar{x}	S_x	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Çarpıklık	Basıklık
Katılımcı Mizah	41.60	8.02	12.00	56.00	-.450	.141
Kendini Geliştirici Mizah	35.43	10.42	11.00	56.00	-.335	-.601
Saldırgan Mizah	19.76	7.27	8.00	37.00	.504	-.672
Kendini Yıkıcı Mizah	22.76	8.42	8.00	49.00	.626	-.036
Psikolojik İyi Oluş	44.77	12.28	8.00	56.00	-.819	1.551
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	53.33	5.77	32.00	60.00	-.615	-.037

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin katılımcı mizah puanlarının ortalaması $\bar{x}=41.60$, kendini geliştirici mizah puanlarının ortalaması $\bar{x}=35.43$, saldırgan mizah puanlarının ortalaması $\bar{x}=19.76$ ve kendini yıkıcı mizah puanlarının ortalaması $\bar{x}=22.76$ 'dır. Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanlarının ortalaması $\bar{x}=44.77$ ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanlarının ortalaması $\bar{x}=53.33$ 'tür. Skewness ve kurtisos (çarpıklık ve basıklık) değerleri

-2 ile +2 arasında değer aldığı için değişkenlerin normal dağılım gösterdiği varsayılmıştır (George ve Mallery, 2010).

Tablo 2. Öğretmenlerin Mizah Tarzları ile Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı Arasındaki Korelasyon Analizi

		Katılımcı Mizah	Kendini Geliştirici Mizah	Saldırgan Mizah	Kendini Yıkıcı Mizah
Psikolojik İyi Oluş	r	.316**	.550**	-.504**	-.024
	p	.000	.000	.000	.728
	n	214	214	214	214
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	r	.272**	.301**	-.196**	-.035
	p	.000	.000	.004	.609
	n	214	214	214	214

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 2 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile katılımcı mizah ($r=.316$) ve kendini geliştirici mizah ($r=.550$) tarzları arasında orta düzeyde pozitif yönlü, psikolojik iyi oluş ile saldırgan mizah tarzı ($r=-.504$) arasında ise orta düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Determinant katsayılarına ($r^2=.10$, $r^2=.30$, $r^2=.25$) bakıldığında katılımcı mizah düzeyindeki toplam varyansın %10'unun, kendini geliştirici düzeydeki katılımdaki toplam varyansın %30'unun ve katılımdaki toplam varyansın %25'inin saldırgan mizah düzeyinden kaynaklandığı söylenebilir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerde katılımcı ve kendini gerçekleştirici mizah kullanımı arttıkça ve saldırgan mizahı kullanma azaldıkça psikolojik iyi olma düzeyi artmaktadır.

Öğretmenlerin mutluluk artırıcı strateji kullanımı ile katılımcı ($r=.272$) ve kendini geliştirici mizah tarzı ($r=.301$) arasında orta düzeyde pozitif yönlü, saldırgan mizah tarzı ($r=-.196$) ile düşük düzeyde ve negatif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Determinant katsayılarına ($r^2=.07$, $r^2=.09$, $r^2=.03$) bakıldığında katılımcı mizah düzeyindeki toplam varyansın %7'sinin, kendini geliştirici düzeydeki katılımdaki toplam varyansın %9'unun ve katılımdaki toplam varyansın %3'ünün saldırgan mizah düzeyinden kaynaklandığı söylenebilir. Başka bir deyişle okul öncesi öğretmenlerde katılımcı ve kendini gerçekleştirici mizah kullanımı arttıkça ve saldırgan mizahı kullanma azaldıkça sınıf ortamında mutluluk artırıcı strateji kullanma düzeyi artmaktadır.

Tablo 3 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerin katılımcı mizah puanları arasında cinsiyete göre kadınlar lehine ($U=938.000$, $p < .05$), kendini yıkıcı mizah puanları arasında ise erkekler lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu belirlenmiştir ($U=950.000$, $p < .05$). Bu bulgulara göre cinsiyetin katılımcı mizah ($\eta^2=0.972$) ve kendini yıkıcı mizah ($\eta^2=0.980$) puanlarını geniş ölçüde

etkilediği ifade edilebilir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları, Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Puanlarının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	Sıra Ortalaması	Kareler Toplamı	U	p	η^2
Katılımcı Mizah	Kadın	200	41.96	109.81	21962.00	938.00	.039*	.972
	Erkek	14	36.50	74.50	1043.00			
Kendini Geliştirici Mizah	Kadın	200	35.79	109.65	21930.50	969.50	.054	
	Erkek	14	30.43	76.75	1074.50			
Saldırgan Mizah	Kadın	200	19.55	106.05	21210.50	1110.50	.196	
	Erkek	14	22.79	128.18	1794.50			
Kendini Yıkıcı Mizah	Kadın	200	22.45	105.25	21050.00	950.00	.044*	.980
	Erkek	14	27.29	139.64	1955.00			
Psikolojik İyi Oluş	Kadın	200	44.99	108.81	21761.50	1138.50	.242	
	Erkek	14	41.57	88.82	1243.50			
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	Kadın	200	53.46	109.31	21862.00	1038.00	.103	
	Erkek	14	51.50	81.64	1143.00			

* $p < .05$

Öğretmenlerin kendini geliştirici mizah ($U=969.500$, $p > .05$), saldırgan mizah ($U=1110.500$, $p > .05$), psikolojik iyi oluş ($U=1138.500$, $p > .05$) ve mutluluk artırıcı strateji ($U=1038.000$, $p > .05$) puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kendini geliştirici mizah tarzı, psikolojik iyi oluş ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanlarının kadınlarda; saldırgan mizah tarzı puanlarının ise erkeklerde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları, Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Puanlarının Mezuniyet Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Mezuniyet Durumu	n	\bar{x}	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Anlamlı Fark	η^2
Katılımcı Mizah	Önlisans	26	44.08	126.37	10.130	.006*	Önlisans-Lisans/ Lisans-Yüksek Lisans	.952
	Lisans	171	40.76	101.03				
	Yüksek Lisans	17	46.29	143.76				
Kendini Geliştirici Mizah	Önlisans	26	36.12	112.73	1.635	.442		
	Lisans	171	35.03	105.08				
	Yüksek Lisans	17	38.47	123.85				
Saldırgan Mizah	Önlisans	26	20.00	111.50	4.161	.125		
	Lisans	171	20.04	109.80				
	Yüksek Lisans	17	16.53	78.21				
Kendini Yıkıcı Mizah	Önlisans	26	22.00	105.40	.041	.980		
	Lisans	171	22.92	107.91				
	Yüksek Lisans	17	22.29	106.59				
Psikolojik İyi Oluş	Önlisans	26	44.00	111.92	1.127	.569		
	Lisans	171	44.79	105.49				
	Yüksek Lisans	17	45.71	121.00				
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	Önlisans	26	55.58	131.81	6.189	.045*	Önlisans/Lisans	.971
	Lisans	171	52.85	102.37				
	Yüksek Lisans	17	54.71	121.88				

* $p < .05$

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin katılımcı mizah puanları

arasında mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($\chi^2_{(3)}=10.130, p<.05$). Mann Whitney U Testi ile yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, farkın önlisans mezunu olan öğretmenlerle lisans ve lisans mezunu olan öğretmenlerle yüksek lisans mezunu olan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir. Yine öğretmenlerin mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanları arasında mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($\chi^2_{(3)}=6.189, p<.05$). İkili karşılaştırmada, farkın önlisans mezunu olan öğretmenlerle lisans mezunu olan öğretmenler arasında önlisans mezunu olan öğretmenler lehine olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, mezuniyet durumunun katılımcı mizah ($\eta^2=0.952$) ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı ($\eta^2=0.971$) düzeylerini geniş ölçüde etkilediğini göstermektedir. Öğretmenlerin kendini geliştirici ($\chi^2_{(3)}=1.635, p>.05$), saldırgan ($\chi^2_{(3)}=4.161, p>.05$), kendini yıkıcı mizah ($\chi^2_{(3)}=0.41, p>.05$) ve psikolojik iyi oluş ($\chi^2_{(3)}=.127, p>.05$) puanları arasında mezuniyet durumuna göre anlamlı farklılıkların olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları, Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Puanlarının Okul Yerleşim Yerine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Okul yerleşim yeri	n	\bar{x}	Sıra Ortalaması	χ^2	p	Anlamlı fark	η^2
Katılımcı Mizah	Şehir merkezi	131	42.73	116.60	9.213	.010*	Şehir merkezi-ilçe	.959
	İlçe	57	38.95	86.81				
	Köy/Kasaba	26	41.77	107.00				
Kendini Geliştirici Mizah	Şehir merkezi	131	36.47	113.89	5.676	.059		
	İlçe	57	32.96	90.81				
	Köy/Kasaba	26	35.65	111.88				
Saldırgan Mizah	Şehir merkezi	131	19.16	102.59	2.128	.345		
	İlçe	57	20.72	115.20				
	Köy/Kasaba	26	20.65	115.35				
Kendini Yıkıcı Mizah	Şehir merkezi	131	22.61	106.13	.347	.841		
	İlçe	57	22.56	107.71				
	Köy/Kasaba	26	23.96	113.94				
Psikolojik İyi Oluş	Şehir merkezi	131	45.94	117.34	8.641	.013*	Şehir merkezi-ilçe	.985
	İlçe	57	42.63	93.20				
	Köy/Kasaba	26	43.54	89.27				
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	Şehir merkezi	131	53.45	107.38	.473	.789		
	İlçe	57	53.30	110.82				
	Köy/Kasaba	26	52.81	100.83				

* $p<.05$

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin katılımcı mizah puanları arasında okul yerleşim yerine göre anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($\chi^2_{(3)}=9.213, p<.05$). İkili karşılaştırma sonucunda okul yerleşim yeri şehir merkezi olan öğretmenlerin katılımcı mizah puanlarının okulu ilçe merkezindeki öğretmenlere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Yine öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanları arasında okul yerleşim yerine göre

anlamli bir farkın olduğu belirlenmiştir ($x^2_{(3)}=8.641, p<.05$). Farkın okul yerleşim yeri şehir merkezi ile ilçe olan öğretmenler arasında şehir merkezindeki öğretmenler lehine olduğu görölmüştür. Bu bulgular, okul yerleşim yerinin katılımcı mizah ($\eta^2=0.959$) ve psikolojik iyi oluş ($\eta^2=0.985$) düzeylerini etkilediğini göstermektedir. Öğretmenlerin kendini geliştirici mizah ($x^2_{(3)}=5.676, p>.05$), saldırgan mizah ($x^2_{(3)}=2.128, p>.05$), kendini yıkıcı mizah ($x^2_{(3)}=.347, p>.05$) ve mutluluk artırıcı strateji ($x^2_{(3)}=.473, p>.05$) puanları arasında okul yerleşim yerine göre anlamlı farklılaşma görölmemiştir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları, Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Puanlarının Medeni Duruma Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Medeni durum	n	\bar{x}	Sıra Ortalaması	U	p
Katılımcı Mizah	Evli	145	41.39	104.21	4526.000	.260
	Bekar	69	42.04	114.41		
Kendini Geliştirici Mizah	Evli	145	35.20	105.58	4724.500	.511
	Bekar	69	35.91	111.53		
Saldırgan Mizah	Evli	145	19.91	109.09	4771.500	.585
	Bekar	69	19.42	104.15		
Kendini Yıkıcı Mizah	Evli	145	22.77	109.44	4721.000	.506
	Bekar	69	22.73	103.42		
Psikolojik İyi Oluş	Evli	145	45.24	111.53	4418.000	.166
	Bekar	69	43.75	99.03		
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	Evli	145	53.73	111.53	4418.000	.164
	Bekar	69	52.49	99.03		

* $p<.05$

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin katılımcı ($U=4526.000, p>.05$), kendini geliştirici ($U=4724.500, p>.05$), saldırgan ($U=4771.500, p>.05$), kendini yıkıcı mizah tarzları ($U=4721.000, p>.05$), psikolojik iyi oluş ($U=4418.000, p>.05$) ve mutluluk artırıcı strateji ($U=4418.000, p>.05$) kullanımını puanları arasında medeni duruma göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, evli öğretmenlerde katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzı puan ortalamalarının daha düşük, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah tarzı puan ortalamalarının ise daha yüksek olduğu görölmektedir. Öğretmenlerin psikolojik olarak iyi olma durumu ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puan ortalamaları ise evli olanlarda, bekarlara göre daha yüksektir.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mizah Tarzları, Psikolojik İyi Oluş ve Mutluluk Artırıcı Strateji Puanlarının Mesleği Seçme Nedenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Mesleği Seçme Nedeni	N	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X^2	p	Anlamlı Fark	η^2
Katılımcı Mizah	Kendim seçtim	182	41.93	109.93	7.186	.028*	Diğer/ailem istedi-kendim seçtim	.960
	Ailem istedi	22	42.14	110.64				
	Diğer	10	34.40	56.30				
Kendini Geliştirici Mizah	Kendim seçtim	182	35.91	111.10	5.091	.078		
	Ailem istedi	22	33.86	94.27				
	Diğer	10	30.20	71.05				
Saldırgan Mizah	Kendim seçtim	182	19.49	105.45	2.137	.343		
	Ailem istedi	22	20.36	112.59				
	Diğer	10	23.30	133.65				
Kendini Yıkıcı Mizah	Kendim seçtim	182	22.33	104.95	4.173	.124		
	Ailem istedi	22	26.91	132.70				
	Diğer	10	21.50	98.55				
Psikolojik İyi Oluş	Kendim seçtim	182	45.16	109.71	1.580	.454		
	Ailem istedi	22	42.27	95.84				
	Diğer	10	43.10	92.85				
Mutluluk Artırıcı Strateji Kullanımı	Kendim seçtim	182	53.56	108.86	1.535	.464		
	Ailem istedi	22	52.73	106.86				
	Diğer	10	50.50	84.15				

* $p < .05$

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin katılımcı mizah puanları arasında mesleği seçme durumuna göre anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($x^2_{(3)}=7.186, p < .05$). Farkın mesleği kendi isteği ve aile isteğiyle seçenlerle diğer sebeplerle seçen öğretmenler arasında diğer nedenlerle seçen öğretmenler aleyhine olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, meslek seçme nedeninin katılımcı mizah puanları üzerinde geniş bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir ($\eta^2=0.960$). Mesleğini aile isteğine göre seçen öğretmenler katılımcı mizah tarzını daha çok kullanmaktadır. Öğretmenlerin kendini geliştirici mizah ($x^2_{(3)}=5.091, p > .05$), saldırgan mizah ($x^2_{(3)}=2.137, p > .05$), kendini yıkıcı mizah ($x^2_{(3)}=4.173, p < .05$), psikolojik iyi oluş ($x^2_{(3)}=1.580, p > .05$) ve mutluluk artırıcı ($x^2_{(3)}=1.535, p > .05$) strateji kullanımı puanları arasında mesleği seçme durumuna göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Okulöncesi öğretmenlerin mizah tarzları ile psikolojik iyi oluş ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı durumlarının incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzları arasında pozitif yönlü; saldırgan mizah tarzı arasında ise negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, kendini geliştirici mizah tarzının depresyon ve anksiyete ile negatif yönde ilişkili olduğunu belirleyen Martin ve arkadaşları (2003) çalışması ile

kendini geliştirici mizah ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkiyi belirleyen Kazarian ve Martin (2004) ve Yerlikaya (2003)'ün çalışması ile benzerlik göstermektedir. Martin ve arkadaşları (2003) yaptıkları çalışmada, olumlu mizah tarzlarından olan katılımcı ve kendini geliştirici mizahın yüksek düzeyde iyi oluşla pozitif ilişki, anksiyete ve sinirli olmakla negatif ilişki içerisinde olduğu sonucuna varmışlardır. Mizah alanında yapılan araştırmalarda mizahın isten-dik ve sağlıklı bir kişilik özelliği olduğunu ve bu kişilik özelliğinin bireylerin psikolojik sağlıklarını ve iyi oluş düzeylerini arttırdığına vurgu yapılmaktadır (İlhan, 2005; Kuiper, Grimshaw, Leite ve Kirsh, 2004; Martin ve ark., 2003; Özbay, Palancı, Kandemir ve Çakır, 2012; Saraglou ve Scariot, 2002).

Elde edilen bulgular okul öncesi öğretmenlerin mutluluk artırıcı strateji kullanma düzeyleri ile katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzları arasında pozitif yönlü; saldırgan mizah tarzı ile negatif yönlü anlamlı bir ilişkiyi göstermektedir. Benzer şekilde Ford, Lappi ve Holden (2016) çalışmalarında, kendini geliştirici ve katılımcı mizahı kullanmanın mutluluğu olumlu yönde etkilediğini ve bu durumun mutluluk düzeyinde artışa neden olduğunu ortaya koymuşlardır. Yine Mabilia ve arkadaşları (2021) yaptıkları çalışmada, katılımcı ve kendini gerçekleştirici mizahın, lisans öğrencileri arasında mutluluğu önemli ölçüde yordadığını tespit etmiştir. Kahkahanın stresin bazı olumsuz etkilerini ortadan kaldırdığını ortaya koyan araştırmalar dikkati çekmektedir (Celso, Ebener ve Burkhead, 2003). Bu ifadeye göre olumlu mizah kullanma psikolojik iyi oluş ve bireyin mutluluğunu arttırmada önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin eğitim ortamında olumlu mizahı kullanması, birbiriyle ilişkili olduğu düşünülmeyle birlikte çocuklar için mutluluk artırıcı strateji kullanma durumlarını da olumlu yönde etkileyecektir.

Çalışmada kadın öğretmenlerin katılımcı mizah puanları, erkek öğretmenlerin ise kendini yıkıcı mizah puanları anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre kadın öğretmenler katılımcı mizah tarzını, erkek öğretmenler ise kendini yıkıcı mizah tarzını daha fazla kullanmaktadır. Araştırmanın bulguları konu ile ilgili pek çok araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (İlhan, 2005; İnal-Kızıltepe, Can-Yaşar, Uyanık ve Kaya, 2012; Saltuk, 2006; Sarı ve Aslan, 2005; Soyaldın, 2007). İlhan (2005), Saltuk (2006) ve Soyaldın'ın (2007) yürüttüğü çalışma sonuçlarına göre kızlar katılımcı ve kendini geliştirici mizahı kullanmayı daha fazla tercih etmektedir. Yerlikaya (2009) saldırgan ve kendini yıkıcı mizahi tarzın erkek öğrenciler tarafından daha fazla kullanıldığını, benzer şekilde Führ (2002) ergenlerle yaptığı çalışmasında,

erkeklerin saldırgan ve cinsellik içeren mizahı daha sık kullandıklarını, kızların ise mizahı neşelenmek için tercih ettiklerini tespit etmiştir. Bu durumu Kotthoff (2006), cinsiyet rollerindeki kadın ve erkek cinsiyetlerine yüklenen sıfatların, bireylerin kullanmayı tercih ettikleri mizah tarzlarını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu şeklinde açıklamaktadır. Birçok toplumda kadınların ağır başlı ve çekingen olmaları istenirken, komik olmaları ve saldırgan davranışlar sergilemeleri kabul görmemektedir. Diğer yandan aynı toplumlarda erkeklerin saldırgan davranışlarının toplumsal kabul gördüğüne ve desteklendiğine işaret edilmektedir (Decker ve Rotondo, 2001; Kotthoff, 2006). Elde edilen bulgular ve konu ile ilgili araştırma sonuçları doğrultusunda cinsiyetin öğretmenlerin olumlu ve olumsuz mizah kullanma tercihlerinde etkili olduğu, mizahi tercihlerin kalıp kabuller çerçevesinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. İstatistiksel anlamlılık görülmemesine rağmen kadın öğretmenlerde kendini geliştirici mizah, psikolojik olarak iyi olma ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanları, erkek öğretmenlerde ise saldırgan mizah puanları daha yüksektir. Cooper, Okamura ve McNeil (1995) ve Gürel (2009) kadınların erkeklere oranla daha fazla psikolojik iyi oluş düzeyi yansıttığını ifade etmektedir. Buna ek olarak olumlu mizah duygusunu, fiziksel olarak sağlıklı olma (Hudak, Dale ve Hudak, 1991; Kuiper ve Nicholl, 2004; Rotton ve Shats, 1996), başkalarıyla daha olumlu ve sağlıklı iletişim kurma (Murstain ve Brust, 1985), daha az depresyon ve kaygılı olma (Kuiper ve Martin, 1998; Neslek ve Derks, 2001) ve stresle başa çıkmada (Abel, 2002; Celso, Ebener ve Burkhead, 2003) daha başarılı olma ile ilişkilendiren çalışmalar mevcuttur.

Öğretmenlerin katılımcı mizah ve mutluluk artırıcı strateji puanları arasında mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farklılaşma vardır. Katılımcı mizah tarzı kullanma durumu yüksek lisans mezunu olan öğretmenler lehine istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Başer, Narlı ve Günhan (2005) öğretmenlerin lisansüstü eğitimi meslekî kariyer ve kişisel gelişimlerini geliştirmek için tercih ettiklerini, Pervova (1997) öğrenim görülen bölüm farklılığı olmaksızın lisansüstü eğitim görmüş olmanın akademik ve sosyal gelişim açısından toplum hayatında yaygın olarak kabul edilen bir durum olduğuna işaret etmektedir. Lisansüstü eğitimin kişisel başarıyı arttırmada ve kendini gerçekleştirmede önemli bir etken olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin kendilerini olumlu algılamaları olumlu mizah yaklaşımları olarak nitelendirilen katılımcı ve kendini geliştirici mizah kullanımını daha çok tercih ettiklerini göstermektedir. Nitekim Traş, Arslan ve Mentiş-Taş (2011) ve Overholser (1992) yaptıkları çalışmalarında benlik saygısı ile hem katılımcı mizah hem

de kendini geliştirici mizah arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Ek bulgu olarak öğretmenlerin mutluluk artırıcı strateji kullanımını düzeyinin ise önlisans mezunu öğretmenlerde anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırma bulgusundan farklı olarak Sapsağlam, Karabulut ve Ekici (2021) çalışmasında, mutluluk artırıcı strateji kullanımının öğretmenlerin mezuniyetlerine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Farklılık mevcut araştırmaya dahil olan önlisans mezunu öğretmenlerin çoğunluğunun özel bir okul öncesi eğitim kurumunda çalışıyor olması, kurum bazında öğretmenlere ve çocuklara sunulan imkanların ve olanakların daha fazla olma olasılığıyla açıklanabilir.

Okul öncesi öğretmenlerin katılımcı mizah tarzı ile psikolojik iyi oluş puanları arasında okul yerleşim yerine göre anlamlı bir farkın olduğu, okul yerleşim yeri, şehir merkezi olan öğretmenlerin puan ortalamalarının her iki değişken düzeyinde anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Sıra ortalamaları incelendiğinde; kendini geliştirici mizah tarzı puan ortalamaları okul yerleşim yeri, şehir merkezinde olan, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah tarzı puan ortalamaları köy/kasabada olan, mutluluk artırıcı strateji kullanımı puan ortalamalarının ise ilçede olan öğretmenlerde daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular Sümer'in (2008) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Sümer (2008) çalışmasında hayatlarının çoğunu büyükşehirde geçirmiş öğrencilerin katılımcı mizah tarzı puan ortalamalarının hayatlarını kasaba-ilçe-köyde geçirmiş öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bilindiği üzere Türkiye, bölgesel farklılıkların gözlemlendiği bir ülke durumundadır (Taş, 2006). İBBS'ye göre eğitim, kültür, eğlence, sanayi, sağlıkta ve turizmde en iyi imkana İstanbul, Batı Anadolu, Batı Marmara, Akdeniz ve Ege bölgelerinin sahip olduğu belirtilmektedir. Buna ek olarak Türkiye İstatistik Kurumuna göre Türkiye genelinde şehirde ve ilçede oturan bireyler köyde oturan bireylere göre daha fazla eğitim, kültür, eğlence, sanayi, sağlıkta ve turizm alanında avantaja sahiptir. Elde edilen araştırma bulgusu araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun söz konusu bölgelerden olması ve şehir merkezindeki bireylerin daha fazla uyarıcıyla karşılaşması ile ilişkilendirilmektedir.

Öğretmenlerin mizah tarzları alt boyutları ile psikolojik iyi oluş ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanları arasında medeni duruma göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen, evli öğretmenlerde katılımcı ve kendini geliştirici mizah tarzı puan ortalamalarının daha düşük, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah tarzı puan

ortalamalarının ise daha yüksek olduğuna işaret etmektedir. Bekar öğretmenlerin katılımcı ve kendini geliştirici mizahı kullanıyor olması, evli olan ve daha çok sorumluluk sahibi olan öğretmenlere göre daha olumlu bakış açısıyla olayları değerlendirdiklerini düşündürmektedir. Nitekim Güven (2013) çalışmasında, evli kadınların saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizahı kullanma düzeylerinin, bekarlara göre daha yüksek olduğuna işaret etmektedir. Diğer yandan sıra ortalamaları dikkate alındığında evli öğretmenlerin psikolojik iyi oluş ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanı sıra ortalamalarının bekarlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Eryılmaz ve Sapsağlam (2018) çalışmasında, annelerin çocuklarının mutluluğunu olumlu yönde etkileyen değişik stratejiler kullandıklarına vurgu yapmaktadır. Yine yapılan pek çok çalışma evliliği depresyon, mutluluk, hayat amaçları ve psikolojik iyi olma gibi birçok kavramla ilişkilendirmektedir (Diener, Gohm, Suh ve Oishi, 2000; Glenn ve Weaver, 2001; Kim ve McKenry, 2002; Lee, Seccombe ve Shenan, 1991; Marks ve Lambert, 1998; Stack ve Eshleman, 1998; Yeşiltepe ve Çelik, 2014). Daha fazla sorumluluk yüklemesine rağmen evli olma durumu iyi oluş ve mutluluğu doğrudan etkileyen önemli bir unsur olarak nitelendirilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin çoğunluğunun meslekî seçimlerini kendi istekleri doğrultusunda yaptıkları bilgisine ulaşılmıştır. Ancak mesleği seçme nedenine göre kendini geliştirici, saldırgan, kendini yıkıcı mizah tarzları ile psikolojik iyi oluş ve mutluluk artırıcı strateji kullanımı puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olmamıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin katılımcı mizah düzeyleri ise mesleği aile isteğiyle seçme değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Meslek seçimi bireyin hayatında önemli bir faktördür. Ataerkil bir yapıya sahip olan toplumumuzda, geleneksel aile tipinin görece baskın olduğu hissedilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2007). 15-25 yaş aralığında (Yanikkerem, Altıparmak ve Karadeniz, 2004) birey, ailesinin etkisiyle mesleğini seçme yöneliminde olabilmektedir. Aile içi ilişkilerin kuvvetli olması diğer seçim alanlarında olduğu gibi meslek seçimi bağlamında da ebeveyn belirleyiciliğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla aile ile iyi ilişkiler içerisinde olma bireyin hayatı doyumunu doğrudan etkileyebilmektedir. Nitekim bu durum mesleğini ailesinin isteğiyle seçen öğretmenlerin sağlıklı ve olumlu olarak nitelendirilen katılımcı mizahı kullanma durumlarına katkı sağlamış olabilir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak şu önerileri getirebiliriz:

Mizah, bireylerin ruhsal ve fiziksel sağlık düzeyini artırarak, nitelikli

sosyal ilişkilerin geliştirilmesini sağlamakta ve stresin azaltmasına yardımcı olmaktadır. Öğretmenlerin olumlu yönde mizah kullanımının eğitim sürecinin daha sağlıklı işlemesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin olumlu mizah kullanımını konusundaki farkındalıkları artırılmalıdır. Öğretmenlerde olumlu mizah kullanımını arttırmak amacıyla lisans eğitimleri sürecinde mizah becerilerini desteklemeye yönelik çalışmalara ağırlık verilebilir. Araştırmada Batı ve Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu ve Ortadoğu Anadolu bölgelerinde görev yapan öğretmenlerin katılımlarının az olduğu görülmüştür. Alan yazına katkısı bakımından bu bölgelerde görev yapan öğretmenlerin katılımlarının sağlanarak ve farklı değişkenler eklenerek geniş örneklemle araştırmalar planlanabilir.

Kaynakça

- Abel, M. H. (2002). Humor, stress, and coping strategies. *Humor: International Journal of Humor Research*, 15(4), 365-381.
- Aslan, S. H., Alparslan, N., Evlice, Y., Aslan, O. ve Cenkseven, F. (1999). Çok boyutlu mizah duygusu ölçeği: faktör yapısı, güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji (3p) Dergisi*, 7(1), 33-39.
- Avşar, V. (2008). *Öğretmen adaylarının mizah tarzları ve cinsiyet rolleri ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bakkaloğlu, A. B., Eryılmaz, A. ve Sapsağlam, Ö. (2019). The scale of happiness strategies for children's used by preschool teachers. *Journal of Computer and Education Research*, 7(13), 171-182.
- Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. (2005). Öğretmenlerin lisansüstü eğitim almalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 129-135.
- Barnett, W. S. (2003). Better teachers, better preschools: Student achievement linked to teacher qualifications. *NIER Preschool Policy Matters*, 2, 1-11.
- Begum, S., Jabeen, S. ve Awan, A. B. (2014). Happiness: a psycho-philosophical appraisal. *Dialogue*, 9(3), 313-325.
- Bergen, D. (2003). *Humor, play, and child development*. In A.J. Klein (Ed.), *Humor in children's lives: A guide book for practitioners* (pp.17-32). USA: Greenwood Press.
- Brekelmans, M., Wubbels, T. ve Den Brok, P. (2002). *Teacher experience and the teacher-student relationship*. In S. C. Goh & M. S. Khine (Eds.), *Studies in educational learning environments: An international perspective* (pp. 73-99). Singapore: World Scientific.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Chaplin, L. N. (2009). Please may I have a bike? Better yet, may I have a hug? An examination of children's and adolescents' happiness. *Journal of Happiness Studies*, 10(5), 541-562.
- Celso, B. C., Ebener, D. J. ve Burkhead, H. (2003). Humor coping, health status, and

- life satisfaction among older adults residing in assisted living facilities. *Aging and Mental Health*, 7(6), 438-445.
- Cohen, S. B. (2002). Happiness and the immune system. *Positive Health*, 82, 9-12.
- Cooper, H., Okamura, L. ve McNeil, P. (1995). Situation and personality correlatis of psychological well-being: Socialactivity and personal control. *Journal of Research in Personality*, 29, 395-417.
- Dağlıoğlu, E. (2012). Okul öncesi öğretmeninin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme. Haktanır, G. (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (5. Baskı), (p.41-78). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demiriz, S. ve Uluş, İ. (2016). Çocuklar ne kadar mutlu? Bazı değişkenlere göre çocuklarda mutluluğun belirlenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 16-24.
- Decker, W. H. ve Rotondo, D. M. (2001). Relationships among gender, type of humor, and perceived leader effectiveness. *Journal of Managerial Issues*, 13(4), 450-465.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Diener, E., Gohm, C., Suh, E. ve Oishi, S. (2000). Similarity of the relations between marital status and subjective well-being across cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 31, 419-436.
- Eryılmaz, A. (2014). Perceived personality traits and types of teachers and their relationship to the subjective well-being and academic achievements of adolescents. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(6), 2049-2062.
- Eryılmaz, A. (2016). *Herkes için mutluluğun başucu kitabı: Teoriden uygulamaya pozitif psikoloji*. Ankara: Pegem Akademi.
- Eryılmaz, A. ve Sapsağlam, Ö. (2018). Development of subjective well-being increasing strategies scale for children (1-5 Ages) their mothers use. *Journal of Education and Training Studies*, 6(6), 77-83.
- Ford, T. E., Lappi, S. K. ve Holden, C. J. (2016). Personality, humor styles, and happiness: Happy people have positive humor styles. *Europe's Journal of Psychology*, 12, 320-337.
Doi:10.5964/ejop.v12i3.1160
- Führ, M. (2002). Copinghumor in early adolescence. *Humor: International Journal of Humor Research*, 15, 283-304.
- Glenn, N. D. ve Weaver, C. N. (2001). A note on family situation and globalhappiness. *Journal of Family and Global Happiness*, 57(3), 960- 967.
- Gürel, N.A. (2009). *Düşünme stilleri ve cinsiyetin psikolojik iyi olma hali üzerine etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güven S. (2013). *Cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin mizah tarzları ile tüketimlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin saptanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSSfor windows step by step: a simple guide and reference, 17.0 update* (10a ed.) Boston: Pearson.
- Hampes, W. P. (2006). Humor and shyness: The relation between humor styles and shyness. *Humor: International Journal of Humor Research*, 19(2), 179-187.
Doi: 10.1515/HUMOR.2006.009
- Hudak, D. A., Dale J. ve Hudak, M. (1991). Effects of humorous stimuli and sense of

- humor on discomfort. *Psychological Report*. 69, 779-786.
- İlhan, T. (2005). *Öznel iyi oluşa dayalı mizah tarzları modeli*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnal-Kızıltepe, G., Can-Yaşar, M., Uyanık, Ö. ve Kaya, Ü. Ü. (2012). An overview of pre-service early childhood teachers' humor styles. *International Journal of New Trends in Education and Their Implications*, 3(3), 189-198.
- Jeder, D. (2015). Implications of using humor in the classroom. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 180, 828-833.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Family, self, and human development across cultures, theory and applications (2nd ed.)*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2010). *Okul öncesi eğitimde program I: Kuramsal temeller*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Karabay, Ş. O. ve Aydın, D. G. (2017). Farklı geçmiş yaşantılardan gelen çocukların mutluluk ve gelecek ile ilgili görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(4), 1816-1828.
- Kazarian, S. S. ve Martin, R. A. (2004). Humor styles, personality, and well-being among Lebanese university students. *European Journal of Personality*, 18, 209-219.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: the empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*. 82(6), 1007-1023.
- Kim, H. K. ve McKenry, P. C. (2002). The relationship between marriage and psychological well-being: *A longitudinal analysis*. *Journal of Family Issues*, 23, 885-911.
Doi: 10.1177/019251302237296
- Kohn, A. (1999). *Punished by Rewards The Trouble With Gold Stars, Incentive Plans, A's, Praise, and Other Bribes*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Kotthoff, H. (2006). Gender and humor: The state of the art. *Journal of pragmatics*, 38(1), 4-25.
- Küçükbayındır, Z. (2003). *The effect of humour training on job satisfaction and organizational climate*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kuiper, A. N. ve Nicholl, S. (2004). Thought of feeling better? Sense of humor and physical health. *Humor: International Journal of Humor Research*, 17(1-2), 37-66.
- Kuiper, N. A., Grimshaw, M., Leite, C. ve Kirsh, G. (2004). Humor is not always the best medicine: Specific components of sense of humor and psychological well-being. *Humor: International Journal of Humor Research*, 17(1-2), 135-168.
- Kuiper, N. A. ve Martin, R. A. (1998). *Is sense of humor a positive personality characteristic?* In Ruch, W. (Ed.) *The Sense of Humor: Explorations of a Personality Characteristic* (p.159-178). New York: Mouton de Gruyter.
- Lee, G. R., Seccombe, K. ve Shehan, C. L. (1991). Marital status and personal happiness: An analysis of trend data. *Journal of Marriage and Family*, 53(4), 839-844.
- Lefcourt, H. M. (2003). *Humor as a moderator of life stress in adults*. In C.E. Schaefer (Ed.), *Play Therapy with Adults* (pp.144-165). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Lehman, K. M., Burke, K. L., Martin, R., Sultan, J. ve Czech, D. R. (2001). A

- reformulation of the moderating effects of productive humor. *Humor: International Journal of Humor Research*, 14(2), 131-161.
Doi: 10.1515/humr.14.2.131.
- Loizou, E. ve Recchia, S. L. (2019). Research on young children's humor. Retrieved October 29, 2021, from <https://rb.gy/y5jihh>.
- Lyubomirsky, S. (2007). *How of happiness*. New York: Penguin Press Inc.
- Mabia, C. E., Nwafor, C. E., Okonkwo, K. I., Nwankwo, E. A., Officha, P. K., Nweke, K. O., Ezeakabekwe, S. U., Enike, T. C., Udensi, C. ve Eweni, I. H. (2021). Happiness among Undergraduates: What is the Role of Humour Styles? *Asian Research Journal of Arts & Social Sciences*.
Doi:10.9734/arjass/2021/v15i230256
- Marks, N. F. ve Lambert J. D. (1998). Marital status continuity and change among young and midlife adults: Longitudinal effects on psychological well-being. *Journal of Family Issues*, 19, 652-686
- Martin, R. A. (2007), *The psychology of humor: An integrative approach*, San Diego, CA: Elsevier Academic Press.
- Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J. ve Weir, K. (2003). Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the humor styles questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37(1), 48-75.
- Murstein, B. I. ve Brust, R. G. (1985). Humor and international attraction. *Journal of Personality Assessment*, 49(6), 637-640.
- Myers, D. G. ve Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6(1), 10-19. Doi: 10.1111/j.1467-9280.1995.tb00298.x
- Neslek, B. J. ve Derks, P. (2001). Use of humor a coping mechanism, psychological adjustment, and social interaction. *Humor: International Journal of Humor Research*, 14(4), 395-413.
- Overholser, J. C. (1992). Sense of humor when coping with life stress. *Personality and Individual Differences*, 13, 799-804.
- Özbay, Y., Palancı, M., Kandemir, M. ve Çakır, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal düzenleme, mizah, sosyal özyeterlik ve başa çıkma davranışları ile yordanması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 325-345.
- Pervova, I. (1997). A view on the current situation in Russian Education. *Interchange*, 28(4), 275-281.
- Roeckelein, J. E. (2002). *Psychology of humor: A reference guide & annotated bibliography*. London: Greenwood Publishing Group.
- Rotton, J. ve Shats M. (1996). Effects of state humor, expectancies and choice on postsurgical mood and self-medication: A field experiment. *Journal of Applied Social Psychology*, 26, 1775-1794.
- Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
- Saltuk, S. (2006). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sapsağlam, Ö., Karabulut, R. ve Ekici, İ. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin kariyer uyumlulukları ve çocuklar için kullandıkları mutluluk artırıcı stratejiler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 209-

227.
Doi: 10.24130/ecced-jecs.1967202151307.
- Sarı, T. ve Aslan, H. (2005). *Mizah tarzları ve başaçıkma stratejileri arasındaki ilişki*. VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Saraglou, V. ve Scariot, C. (2002). Humor styles questionnaire: Personality and educational correlates in Belgian high school and college students European. *Journal of Personality*, 16, 43-54.
- Shatz, M. A. ve LoSchiavo, F. M. (2006). *Bringing life to online instruction with humor*. *Radical Pedagogy*, 8(2), 1-8. http://www.radicalpedagogy.org/radicalpedagogy94/Bringing_Life_to_Online_Instruction_with_Humor.html
- Soyaldın, S. Z. (2007). *Orta öğretim öğrencilerinin öfke ifade tarzları ile mizah tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Sümer, M. (2008). *Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin stresle başa çıkma stilleri ve bazı değişkenlere göre mizah tarzlarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Spilt, K. ve Thijs, J. T. (2011). Teacher wellbeing: The importance of teacher-student relationships. *Educational Psychology Review*, 23(4), 457-477.
- Stack, S. ve Eshleman, J. R. (1998). Marital status and happiness: A 17-nation study. *Journal of Marriage and Family*, 60(2), 527-536.
- Steele, K. E. (1998). The positive and negative effects of the use of humor in the classroom setting. <https://rb.gy/sdulce>
- Taş, B. (2006). AB uyum sürecinde Türkiye için yeni bir bölge kavramı: İstatistiki bölge birimleri sınıflandırması (İBBS). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 185-197.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.
- Traş, Z., Arslan, Ç. ve Mentiş-Taş, A. (2011). Öğretmen adaylarında mizah tarzları, problem çözme ve benlik saygısının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 716-732.
- Topçu, N. (2016). *Türkiye'nin maarif davası*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tomkovick, C. (2004). Ten anchor points for teaching principles of marketing. *Journal of Marketing Education*, 26(2) 109-115.
Doi:10.1177/0273475304265544.
- Tümekaya, S. (2006). Öğretim elemanlarının mizah tarzları ve mizahı yordayıcı değişkenler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 23, 200-208.
- TÜİK. İBBS. Published (2005). Erişim Tarihi: 8.03.2021.
<https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumDetayAction.do?surumId=164&turid=7&turAdi=5>. Coğrafi Sınıflamalar
- Ünüvar, P., Çalışandemir, F., Tagay, Ö. ve Amiri, F. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının mutluluk algısı (Türkiye ve Afganistan Örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 1-22.
- Wanzer, M.B. (2002). *Use of humor in the classroom: The good, the bad, and the not-so-funny things that teachers say and do*. In J.L. Chesebro & J. C. McCroskey (Eds.), *Communication for Teachers*, (p.116-125). Boston, MA: Allyn &

Bacon.

- Yanikkerem, E., Altıparmak, S. ve Karadeniz, G. (2004). Gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörler ve benlik saygıları: Manisa sağlık yüksekokulu örneği. *Hemşirelik Forumu*, 7(2), 60-70.
- Yapıcı, A. (2018). Eşlerin dinsel algı ve yaşayışına göre evlilikte dindarlık ve maneviyat huzur mu, kusur mu?. *Turkish Studies*, 13(2), 79-106.
- Yeşiltepe, S. S. ve Çelik, M. (2014). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3), 992-1013.
- Yerlikaya, E. (2003). *Mizah tarzları ölçeği'nin (The Humor Styles Questionnaire) uyarlama çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yerlikaya, E. E. (2009). *Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile algılanan stres, kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.